

## ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ

на једанаестом међународном годишњем научном скупу  
на Сребрном језеру, 4. и 5. септембра 2026. године под називом

### РЕЛИГИЈА И КАПИТАЛИЗАМ У ГЛОБАЛНОМ ДРУШТВУ: ВРЕДНОСТИ, ИДЕНТИТЕТИ И ПОЛИТИКЕ

у организацији

Института друштвених наука из Београда (Форум за религијска питања)  
и

Центра за емпиријска истраживања религије из Новог Сада

Савремено доба обележавају значајне друштвене, економске и културне промене које редефинишу начин на који појединци и заједнице доживљавају свој положај и улогу у глобалном друштвеном поретку. Капитализам, као доминантни економски систем, прожима све сфере људског живота, док религија, упркос процесима секуларизације, наставља да има снажан утицај на формирање вредносних оквира, моралних оријентација и колективних идентитета. Однос између религије и капитализма, сложен и динамичан, представља једно од кључних питања за разумевање савременог глобалног друштва и изазова са којима је суочено.

Кроз историју, овај однос је био предмет бројних анализа – од Веберовог схватања протестантске етике као темеља капиталистичког духа, до савремених истраживања која показују како тржишна логика утиче на трансформацију религијских институција и верских пракси. Данас, у условима глобализације и неолибералне економије, религија није само критички коректив капиталистичког система, већ се у значајној мери прилагођава његовим структурама и вредностима. Религијске институције усвајају елементе корпоративних организација, тржишне комуникације и брендирања, користећи различите стратегије како би задржале утицај у јавном простору, чиме се границе између економског и духовног, материјалног и симболичког све више бришу.

Са процесом секуларизације, политички утицај религијских институција је постепено смањиван. Кроз одржавање блиских веза са политичким структурама, понекад компромитујући сопствене духовне и етичке вредности, религијске институције и актери настоје да ојачају своју позицију у политичком простору. Ова динамика открива сложену улогу религијских институција у легитимизацији или отпору према постојећим структурама моћи, пружајући значајан простор за анализу утицаја религије на друштвене и политичке процесе.

Актуелна криза вредности, растуће неједнакости и социјалне тензије нису ограничени на одређене регије или националне оквири, већ се манифестују на глобалном нивоу, што чини проучавање ових односа нарочито значајним. Иако је однос религије и капитализма дуго предмет истраживања, савремени друштвени контекст доноси нове изазове и захтева

интердисциплинарни приступ, који би интегрисао социолошке, политиколошке, економске, философске и антрополошке перспективе.

Конференција ће се кроз предвиђене тематске целине бавити теоријским и методолошким оквиром за проучавање односа религије и капитализма, феноменом потрошачке културе и комодификације религије, као и разматрањем економских и моралних димензија социјалне правде. Посебна пажња биће посвећена односима религије, легитимације, отпора и структурног насиља у капитализму, специфичностима и изазовима религије и капитализма у постсоцијалистичким друштвима, индивидуалној и колективној религиозности у касном капитализму и постсоцијализму, као и питањима религије, етике и вредности у неолибералним друштвима.

Са научне стране, конференција ће омогућити размену најновијих теоријских и емпиријских увида међу истраживачима различитих дисциплина и допринети развоју интердисциплинарног приступа у проучавању односа између религије, политике, економије и друштвених промена. Друштвени значај конференције је двојак – огледа се у потреби за бољим разумевањем савремених изазова и узрока вредносне кризе, те у настојању да се пронађу одржива решења.

Циљ међународног научног скупа јесте пружање новог теоријског оквира за проучавање наведених истраживачких проблема уз интердисциплинарни приступ, који омогућава свеобухватност у процесу изучавања теме.

Програм међународног научног скупа структуриран је кроз **седам тематских целина**. Приликом пријаве, аутори ће бити **у обавези да одаберу једну област** у оквиру које ће представити своје истраживање:

- 1) Теоријски и методолошки оквири за проучавање односа религије и капитализма
- 2) Религија, потрошачка култура и комодификација: између адаптације и отпора;
- 3) Религија, економија и концепти социјалне правде;
- 4) Религија између легитимације и отпора: структурно насиље у капитализму;
- 5) Религија и капитализам у постсоцијалистичким друштвима: специфичности и изазови;
- 6) Индивидуална и колективна религиозност у касном капитализму и постсоцијализму (конфесионалност, веровања и обредне праксе);
- 7) Религија, етика и вредности у неолибералним друштвима.

### **Међународни Програмски одбор научног скупа**

- Др Марко Јовановић, научни сарадник, Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење, председник Програмског одбора;
- Др Нена Васојевић, виша научна сарадница, управница Центра за социолошка и антрополошка истраживања ИДН-а, Београд, Заменица председника Програмског одбора;
- Др Мирко Благојевић, руководиоца ФОРЕЛ-а, научни саветник Институт друштвених наука, Центра за социолошка и антрополошка истраживања, Београд, Србија;
- Проф. Др Сергеј Лебедев, професор Института друштвених наука и масовних комуникација Социјално-теолошког факултета Белгородског државног и истраживачког универзитета, Белгород, Руска Федерација;

- Др Горан Башић, директор Института друштвених наука, научни саветник, Београд, Србија;
- Небојша Кујунџић, редовни професор, Универзитет Острва Принца Едварда (енг. University of Prince Edward Island), Канада;
- Проф. др Зорица Кубурић, редовна професорка Филозофског факултета у Новом Саду (у пензији) и директор Центара за емпиријска истраживања религије, Нови Сад, Србија;
- Проф. др Златко Матић, ванредни професор Православно-богословског факултета Универзитета у Београду, Београд, Србија;
- Проф. др Жељко Павић, ванредни професор Филозофског факултета, Осијек, Хрватска;
- Проф. др Јури Стојанов, Универзитет у Лондону, Школа за оријенталне и афричке студије, Лондон, Велика Британија;
- Проф. др Кјел Магнусон, ванредни професор (у пензији) Универзитета у Упсали, Упсала, Шведска;
- Др Емил Хилтон Сагау, виши научни сарадник Лунд универзитета, Лунд, Шведска;
- Проф. др Иван Цвитковић, академик, Академија наука и умјетности Босне и Херцеговине, Сарајево, БиХ;
- Проф. др Владимир Бакрач, ванредни професор Филозофског факултета, Никшић, Црна Гора;
- Проф. др Нури Тиназ, Мармара универзитет, Истанбул, Турска;
- Др Ружица Цацаноска, научна саветница Института за социолошка, политиколошка и правна истраживања Универзитета св. Ђирила и Методија, Скопље, Македонија;
- Доц. др Сергеј Трофимов, Факултет журналистике државног универзитета Ломоносов, Москва, Руска Федерација;
- Др Ивана Арсић, научна сарадница, Universitat Pompeu Fabra, Барселона, Шпанија; Институт друштвених наука, Београд;
- Др Нонка Богомилова, научна саветница Института за проучавање друштва и сазнања Бугарске академије наука, Софија, Бугарска;
- Доц. др Красимира Марулевска, Југозападни универзитет „Нефит Рилски“, Педагошки факултет, Благоевград, Бугарска;
- Др Олга Смолина, Источно-украјински национални универзитет Владимира Даља, Кијев, Украјина;
- Др Бојан Томић, Виши научни сарадник, Институт за мултидисциплинарна истраживања, Универзитет у Београду;
- Др Даница Игрутиновић, Универзитет Сингидунум, Факултет за медије и комуникације, Београд, Србија.

### **Организациони одбор научног скупа**

- Наташа Јевтић, Институт друштвених наука, Београд;
- Мср Милан Благојевић, Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење, Београд;
- Мср Милица Јанковић, Институт друштвених наука, Центар за социолошка и антрополошка истраживања, Београд;

- Мср Љиљана Ђумура, Центар за емпиријска истраживања религије, Нови Сад;
- Мср Даница Лазовић, Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење, Београд;
- Мср Његош Вујадиновић, Институт друштвених наука, Центар за социолошка и антрополошка истраживања, Београд;
- Мср Вељко Кошевић, Институт друштвених наука, Центар за Филозофију, Београд;
- Мср Емилија Мијић, Институт друштвених наука, Центар за социолошка и антрополошка истраживања, Београд;
- Мср Ђурђица Станковић, Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење, Београд.

### Упутство за учеснике скупа

- Послати до **1. априла 2026.** године на енглеском или руском језику пријаву за научни скуп која садржи: име и презиме аутора, афилијацију, наслов рада, мејл адресу, назнаку тематске целине на коју се односи пријава, апстракт са не мање од 300 до највише 500 речи и 5 кључних речи на следеће адресе: [djstankovic@idn.org.rs](mailto:djstankovic@idn.org.rs) и [vkosevic@idn.org.rs](mailto:vkosevic@idn.org.rs);
- Учесници конференције имаће прилику да своје радове објаве у часопису *Религија и толеранција*.
- Скуп се одржава у Вили Динчић, на Сребрном језеру (Велико Градиште) а програм ће накнадно бити доступан на сајту Института друштвених наука из Београда.

У Београду, 05. фебруар 2026. године

Директор  
Института друштвених наука  
Др Горан Башић

Заменица председника  
Програмског одбора научног скупа  
Управница Центра  
за социолошка и антрополошка истраживања  
Др Нена Васојевић